

וירא (תש"ר)

פרק י"ח כ"ג - ל"ב

- א. 1. חלק את פרק י"ח לשלושה קטעים ונמק את חלוקתך.
2. מהו הקשר הפנימי בין פסוק י"ט ובין הקטע שלנו כ"ג - ל"ב.
3. אלו מתכונות אברהם אבינו מתגלות לנו בקטע זה?

א. 2. פסוקים כ"ג - כ"ה. פנייתו הראשונה של אברהם.

על תפלה ראשונה זו מקשים המפרשים:

ר' שלמה דובנא (הבאור): יש להפליא על הסתירות אשר בתפלתו זאת: מתחילה (כ"ג) התפלל שלא להמית צדיק עם רשע. בפסוק שאחרי זה (כ"ד) הוסיף להתפלל שיצילו הצדיקים גם את הרשעים ועדיין לא נענה על הראשון, ובפסוק הסליטי חזר על הראשון להתפלל רק על הצדיקים?

(וזהו גם קושינו של רס"י בפסוק כ"ה)

כיצד מתרץ רס"י את הקושיה הזאת בדבריו ד"ה חלילה לך (ואם תאמר לא יצילו...) א. 1. (להבנת דברי רס"י אלה הסוה דברי המפרשים אותו:

דברי דוד: פירוש דברי רס"י: מן הראוי שלא תספח צדיק עם הרשע, זהו סודת הדין ואין צריך תפלה, רק התפלה שתציל לכל המקום עבורם, ואח לא תועיל תפלתו, למה תמית הצדיקים, שזה אין צריך תפלה אלא סודת הדין?

ר' וולף היינדהיים: באמת לא התפלל אברהם כ"א שלא להמית צדיק עם רשע, וזהו שאמר "האף תספה צ. ים ר." לשון יחיד, שאפילו צ. אחד אין לסוף עם ר., ובפסוק השני הוסיף להתפלל ולחזק בקטתו זאת, באמרו "אולי יש חמשים צ.", כלומר: הלא יתכן שימצאו שם חמשים צ., אשר מן הראוי שיצילו את כלם - "האף תספה" כלומר: ואף אם נניח שכן מדתך (אף שזה דבר זר ונפלא) שתספה ולא תשא למקום, הנה חלילה לך מעטות כדבר הנזכר למעלה בפ' ראשון "להמית" צ. עם ר." ולכן חזר ואמר: "חלילה לך הסופס כל הארץ..." להגדיל התמיהה, כי כבר התפלא על ההנחה שהניח, שלא יצילו הצ. את הר., אבל שלא יצילו גם את עצמם, ודאי אי אפשר כלל!

מה ההבדל ביניהם בהבנת דברי רס"י בתרצו את הקושיה הנ"ל?

- ג. רמב"ן כ"ד ד"ה חמשים צדיקים עד "יצילו חמשה" ולהלן מן "והנה דעת הרב" עד "למרוכין העושים את התורה" ועוד בסוף דבריו מן "ודרך הפסס בכתובים..."
1. מהי קושיית הרמב"ן על דברי רס"י כ"ד ד"ה אולי יש; כיס ד"ה אולי ימצאון.
2. כיצד מתרץ הרמב"ן את דברי רס"י? ועדיין להבנת דבריו ויקרא כ"ו ה' רס"י ד"ה חמשה מאה. באר את הרעיון הכלול בדבריו!!
3. במה טונה הרמב"ן בפרוטו "ודרך פסס הכתובים" מפירוש רס"י?

ד. טאלות ודיוקים ברס"י:

1. כ"ג ד"ה האף תספה למה לא התמק בפרוטו הראשון והביא גם את השני המסתמך על תרגום אונקלוס, מהי מעלת השני על הראשון?
- א. 2. כ"ה "חלילה לך (חולין...)
3. " כדבר הזה מה קשה לו?
- א. 4. " "חלילה לך (לעוה"ב) מה מובנו של "עוה"ב" כאן?
5. " "הסופס כל הארץ מה ראה רס"י להוסיף בפרוטו מלת "אמת"?
- ה. כ"ה. חלילה לך מעטות כדבר הזה להמית צ. עם ר. והיה כצדיק פרשע.

בראשית רבה מס: ערובת טובות יש כאן. אברהם אמר: חלילה לך... להמית צ. עם ר. והקבה"ו אמר: "והיה כצדיק כרשע" ויתלה לרשע (יתלה דינס, יאריך אפו להם) בטביל הצדיק?

1. במה טונה המדרש מן הפסס ומה אלצו להוציא הכתוב ממסמכו?
- א. 2. הידועים לך עוד מדרשים הדורשים את הכתוב בדרך זו של חלוקת הדברים למדברים טובים?

ר. כ"ו. ראב"ע וסעם בתוך העיר. הסוה לדבריו רד"ק לירמיהו ה' א' שדטטו בחוצות ירוסלם... אם יש עושה מספס ואסלח לה: והנה אמר דוד (תהלים ע"ט) "נתנו גבלת עבדיך מאכל לעוף השמים, בטר חסידך לחיתו ארץ" - הנה כי היו בירושלם חסידים ועבדי אל ואין אמר ירמיהו: "אם יש עושה מספס...? פירט אדוני אבי ז"ל, כי ירמיהו אמר בחוצות ירוסלם וברחובותיה, כי החסידים שהיו בירושלם, היו מתחבאים בבתיהם ולא היו יכולים להתראות ברחובות ובחוצות מפני הרשעים. (ועדיין עוד שבת נ"ה ע"א). באר את הרעיון הכלול בדברי הראב"ע ומה הרמו לכן בפסוקנו? השאלות המסומנות X קשות והמסומנות א קשות יותר. יענה כל אחד כפי דרגתו.